

Arbetskor till personal inom barn- och ungdomsnämnden

Typ av dokument: Utredning
Datum för beslut: 2024-02-20
Diarienummer: 2023.360 BUN

Bakgrund

Kommunfullmäktige har bifallit en motion från Marcus Wallin (V) den 6 september 2023. I motionen finns två yrkanden:

- att utreda införandet av arbetsskor inom vård- och omsorgsnämnden
- att utreda införandet av arbetsskor inom barn- och ungdomsnämnden

I motionen argumenteras för att arbetsskor inom förskola, grundskola samt vård- och omsorgsverksamheter kan minska belastningsskador, gynna personalen ekonomiskt samt göra Alingsås kommun till en attraktivare arbetsplats. Motionären jämför med mansdominerade yrken där det är vanligare att arbetsgivaren tillhandahåller arbetsskor. Slutsatsen är därför att Alingsås kommun bör införa fria arbetsskor som ej förmånsbeskattar arbetstagaren snarast möjligt.

Frågan om arbetsskor drivs av fackförbundet Kommunal. Endast 10 procent av anställda inom äldreomsorg och LSS-verksamheter fick gratis arbetsskor av sin arbetsgivare år 2021 enligt en undersökning som tidningen Kommunalarbetaren gjort.¹

Frågeställningar

Utredningen kommer att fokusera på de skattemässiga förutsättningarna samt de ekonomiska och administrativa konsekvenserna av motionens första yrkande. Utredningen kommer inte ta ställning till om arbetsskor inom barn- och ungdomsnämndens verksamheter kan minska risken för arbetsrelaterade sjukdomsbesvär eller om det gör Alingsås kommun till en attraktivare arbetsgivare. Frågeställningarna för denna rapport är:

- Är det möjligt för Alingsås kommun att betala för arbetsskor till personal inom barn- och ungdomsnämnden utan att förmånstagaren beskattas?

¹ Rätten till arbetsskor – en fråga om kön, Kommunalarbetaren den 21 oktober 2021

- Vad skulle det kosta i form av inköp och administrativ tid om Alingsås kommun finansierade arbetsskor för personal inom barn- och ungdomsnämnden?
- På vilket sätt skulle kommunen på bästa sätt kunna tillhandahålla arbetsskor till personal inom barn- och ungdomsnämnden?

Resultat

Måste de anställda som får arbetsskor förmånsbeskattas?

Det korta svaret på den frågan är ja. Enligt Skatteverkets uppfattning är kostnader för kläder i grunden privata levnadskostnader, det gäller även för kläder som används på arbetstid. Normalt ska därför förmåner i form av arbetskläder som tillhandahålls av arbetsgivaren tas upp som intäkt i inkomstslaget tjänst.²

Skattefrihet för arbetskläder gäller för uniformer och skyddskläder. Utöver det gäller skattefrihet för arbetskläder om *samtliga* punkter nedan uppfylls. Kläderna ska:

1. utgöra arbetskläder, dvs. de tillhandahålls för att användas i tjänsten,
2. vara obligatoriska att använda i tjänsten för den anställde,
3. vara avpassade för tjänsten, dvs. plaggen bör vara enhetliga för viss personal eller ha någon annan särskild egenskap, och
4. vara försedda med arbetsgivarens namn eller logotyp så att de märkbart avviker från vanliga plagg.

Barn- och ungdomsförvaltningens bedömning är att arbetsskor för inom- och utomhusbruk inom förskola och skola varken är skyddsskor eller kommer uppfylla samtliga punkter enligt ovan. Det innebär att den enskilde medarbetaren kommer att förmånsbeskattas för arbetsskornas värde på samma sätt som om det vore lön.

² Rättsligt ställningstagande från Skatteverket, 2009-06-15, Dnr: 131 525668-09/111

Vad kommer arbetsskor till personal inom barn- och ungdomsnämnden att kosta Alingsås kommun?

Arbetsskor för utomhusbruk kostar cirka 1 200 kronor och inomhuskor kostar cirka 800 kr och beräknas hålla i två år, årskostnaden per anställd blir då cirka 1 000 kronor. Om Alingsås kommun bekostar detta för all månadsanställd personal inom förskola, förskoleklass, grundskola åk 1–9, fritidshem och anpassad grundskola åk 1–9 blir kostnaden 1,1 mnkr per år. 1 100 månadsanställd personal inom barn- och ungdomsförvaltningen omfattas.

Utöver kostnad för inköp innebär det administrativ tid för lönekontoret, för rapportering av förmåner till Skatteverket samt för upphandlingsenheten för offentlig upphandling av arbetsskor. Det kommer även kräva resurser från verksamheterna i form av logistik för att beställning och leverans av skor till anställda ska kunna genomföras. Eventuella kostnader för förvaring av skor tillkommer.

Vilket sätt är bäst att inför arbetsskor till personal inom barn- och ungdomsförvaltningen – offentlig upphandling eller skobidrag?

Vissa kommuner har valt att istället för att tillhandahålla skor ge sina medarbetare ett skobidrag. Medarbetarna behöver även betala skatt på detta bidrag, de anställda erhåller en kontant ersättning och beskattas på samma sätt som lönen. För Alingsås kommun bli kostnaden densamma och även ett bidrag bedöms ha administrativa kostnader. En nackdel med ett bidrag är att det är svårt att göra arbetsskor obligatoriskt om det inte är arbetsgivaren som köper och levererar skorna. Vikten av arbetsskor kan ifrågasättas om det är frivilligt att bära dem.

Förvaltningen förordar därför att antingen upphandla arbetsskor till anställda inom förskola och skola eller att behålla dagens ordning där arbetsskor inte bekostas av arbetsgivaren.